

<http://www.turkishlibrary.us>

TÜRK KÜTÜPHANE VE MÜZESİ - DOSTLUK VE BARIŞ İÇİN - TKM **Kurumsallaşma metni ve Faaliyet Raporu Ana Bölüm**

No. 2 -Mayıs 2011

1. **Giriş**
2. **Acılış için Hedeflenen Takvim**
3. **Proje Tanıtımı – Neden TKM?**
4. **Vizyon ve Organizasyon**
5. **Misyon ve Amaçlar**
6. **Faaliyet Alanları, Daimi ve Geçici Sergiler**

1. GİRİŞ:

Türk Kütüphanesi ve Müzesi - Dostluk ve Barış İçin – TKM projesi, Amerika'da ve dünya çapında öngörülen kapasitede bir kurum olarak, tam kapasite 2015'te dünyaya kapılarını "resmen" açması planlanmıştır.

20. yüzyılın başlarından itibaren pek çok ülkede yayınlar, filmler, tiyatro oyunları, sempozyumlar ve üniversitelerde yapılan konuşmalarla gittikçe büyüyen bir Türk karşıtı propaganda olduğu bilinmektedir. Bu durum New York'ta bir Kütüphane ve Müze kurulmasının ilk kez teklif edildiği 28 Ocak 2011 tarihinde Adana'daki Çukurova Üniversitesi'nde yapılan sempozyumda ele alınmıştır. Bu *Bildirinin* amacı hem Türkiye ve Amerika Birleşik Devletleri'ndeki ve hem de diğer ülkelerdeki tüm üniversiteler, medya organları, özel sektör şirketleri, kentsel kurumlar ve bireyleri bu inisiyatifi desteklemeye ve geçici olarak yapılması planlanmış olan toplantılarda önerilerin görüşülmesi için davet etmektir. Aynı zamanda yabancı ülkelerinde katkıda bulunmaları sağlanacaktır.

Türk-Amerikalılar, Türkiye ve Dünyadaki Türkler ve Türkiye'nin dostlarının destekleri ile 2015 yılında açılması planlanan Türk Kütüphanesi ve Müzesinin (TKM) çalışmaları Şubat 2011'den itibaren devam etmektedir. Bugüne kadar İstanbul, İzmir ve Ankara'da projeyi "**tanıtım amaçlı**" toplantılar yapılmıştır. Bunların devamı niteliğinde, 21 Mayıs'ta, New Jersey, Clinton şehrinde; 23 Haziran'da, Ohio, Columbus şehrinde ve diğer merkezlerde de toplantılar yapılacaktır.

TKM, New York şehir merkezinde (Manhattan) düşünülmektedir. Dünya Kültür şehri olarak kabul edilen New York'ta, ünlü **New York Halk Kütüphanesi, Metropolitan Sanat Müzesi, Morgan Kütüphanesi ve Müzesi** gibi ve diğer yüzlerce Kütüphane ve

Müze vardır. Amerika'nın ve dünyanın her bir köşesinden, şehrin sunduğu zengin ve çeşitli kültür olanaklarına çekim, sürekli bir akın ve ilgi merkezi olduğu da herkesçe bilinmektedir.

Amerika'da ve bilhassa New York'ta, aynı zamanda, Yunanistan ve Yunan tarih, Yahudi tarihi, Amerikan Yerlileri, Meksika Müzesi ve diğer pek çok ülkelere adanmış Kütüphane ve Müzeler bulunmaktadır. Ancak yurtdışında Türklere ve Türk kültür-sanat, arkeoloji, edebiyat ve tarihine adanmış hiç bir kütüphane ve müze yoktur.

Türkiye 75 milyona yakın ve nüfusun yarısından fazlasının ise otuz yaşın altında olduğu genç bir nüfusa sahiptir. Yeryüzünde genelinde ise 300 milyondan fazla Türkçe konuşan insanın yaşadığı ve en yaygın konuşulan anadilleri arasında da 4.ncü sırada olduğu bazı araştırmalarda belirtilmiştir. Bu nedenle, Türk toplulukları ve Türkik Dünyası ve birbirleri arasında olan dilşel, tarihsel ve kültürel bağlarıyla dünyanın en köklü ve eski uygarlıklarına beşiklik etmiştir.

Bugün Türkiye nüfusunun yarısının 27 yaş altı olan genç nüfusu, her yıl katlanmakta olan üniversite mezunu ve ikinci ve hatta üçüncü bir dili bilenlerin sayısı, Orta Doğu'da, özellikle de Arap ve İslam ülkeleri arasında modern ve laik tek ülkedir ve örnek yapıya sahiptir.

Bu genel çerçeveye paralel, uluslararası platformda bütün oluşumların şekillendirildiği New York'ta artan ve güçlenen Türk-Amerikan toplumu vardır. Hal böyle iken, son 30 yılda, Türk kültür ve tarihini doğrudan, Türkiye, Anadolu, Osmanlı kültür ve uygarlıkları çerçevesinde bugüne değin topu topuna sadece iki büyük "**geçici**" sergiyle Metropolitan Müzesi'nde açılmış ilgisine sunulmuştur. Bunlardan biri "**Muhteşem Süleyman**" diğeri ise "**Hat Koleksiyonu**"dur .

Kuşkusuz çağımızın en etkin lobicilik kanallarından birisi de kültür ve sanattır. Bu nedenle, New York'ta 2015'te açılması öngörülen **Türk Kütüphanesi ve Müzesi** aracılığıyla, New York kadar Amerika'daki genel kamuoyu, üniversiteler ve medyanın da ilgisini çekebilmek ve bu ilgiyi yükselen bir grafikte sürekli hale getirmektir. Aynı zamanda, beşbin yılı aşkın (*kimi verilere göre onbin kimisine göre onbeş binyıl*) olan kültürel, folklorik, bilimsel veri, kaynaklar, eserler ve değerlerimizi ulaşılabilir kılmaktır. Bunu dinamik bir çekim ağında etkin bir yapı ve programlarla yılboyu interaktif programlara paralel sunmak ve her düzeyde eğitim ve kültür kurumlarıyla da işbirliğini hedefleyen, çağının kriteriyaları ve ihtiyaçlarına yanıt verecek nitelikte bir kütüphane ve müze olması öngörülmektedir.

TKM'nin ikiz kardeşi-aynası olarak işlev görece on-line inter-aktif kütüphane ve müzenin de; yukarıda öngörülen düzeyde bir araya getirilecek kaynak-bilgi-değer ve eserlerin de bina-mekan ve coğrafya sınırını aşacak nitelikte bir özgünlük kazanması ve eşzamanlı olarak hizmet vermesi öngörülmektedir.

Böylece başlıca amaçlarından biri de gerek Amerika ve gerekçe dünya çapında Türkler, Türk tarihi ve uygarlıkları hakkındaki ciddi eksiklik ve boşlukları gidermek kadar önyargıların da doğru bilgilerin ve kaynakların ulaşılır kılınmasıyla ve etkin

programlarla giderilmesine katkıda bulunmaktadır. Buna bağlı olarak, doğru bilgilerin eksik ve yanlış bilgilerin yerini almasını sağlamaktır. Aynı zamanda, Amerikan kültür mozaiğine ve çeşitliliğine de çok önemli bir katkı da bulunarak, bu nitelikteki çok büyük bir boşluğu giderecek ve gölgede bırakılmak istenmiş yada karartılmış bir çok konuda aydınlatıcı dünya çapında bir kurum olması hedeflenmektedir.

Yüzyıla yakın bir süreçte, başta Amerika genel kapsamı ve dünya da ve çeşitli topluluklar tarafından oluşturulmuş her bir Türk'e ve genelde tüm Türkiye'ye karşı karalayıcı ve "yargısız infaz" durumu vardır. Sürekli birey ve ülke olarak karşı karşıya kalınan bu durumlara karşı, barışçıl bir çözüm ve alternatif bir yaklaşım olarak; çok kültürlü-çeşitli dünya toplulukları ve kamuoyu nezdinde değiştirebilecek nitelikte ortamlar, kaynaklar ve programlar da TLM bünyesinde başlatılacaktır.

2. AÇILIŞ İÇİN HEDEFLenen TAKVİM:

Türk Kütüphanesi ve Müzesi, fiziki bir binada ve New York'ta, dijital ve interaktif bölümlerine paralel olarak, 2015 yılında; büyük açılışın yapılması ve genel kamunun hizmetine sunulması hedeflenmektedir. Açılış için öngörülen/önerilen tarih 23 Nisan 2015'tir. Bu tarih, aynı zamanda Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin açılış tarihi olan 23 Nisan 1920'nin de 85nci yıldönümüdür.

3. TANITIM – NEDEN TLM ve TLM ŞUBAT-MAYIS 2011 DÖNEMİ ÖZETİ?

Türk – Amerikalılarla, Türklerle ve Türk dünyası mensupları ve dostlarının destekleri ile 2015 yılına kadar New York şehrinde bir Amerika-Türk Kütüphanesi ve Müzesi kurulması için ön girişimleri başlatılmış olan çalışmalar devam etmektedir. Şimdiye kadar, İstanbul, İzmir, Ankara ve New York'ta toplantılar yapılmış ve internet yolu ile bir çok arkadaşın fikirleri alınmıştır.

Bu girişimin amacı, Türklerin gerçek kültürel zenginliğini-birikimini ve uygarlıklarıyla birlikte modern, laik ve demokratik Türkiye Cumhuriyeti ile kurucusunun ve ilk cumhurbaşkanı olan Mustafa Kemal Atatürk'ün liderliğinde, dünya barışına yapmış oldukları katkıların öğrenebilmesi, ulaşılır kılınması ve zengin bir kaynak – bilgi – veri ortamı sunmaktır.

Bunun için dünyanın Kültür Başkenti New York'ta Türklere, Amerikalılara, Amerika'da yaşayan tüm diğer kültür ve topluluklara ile tüm dünyadan Amerika'ya gelecek ziyaretçilere açık bir kurum kurmak;

En etkin, dinamik ve sürekli gelişleyen-zenginleştirilecek; sürekli ve geçici sergiler-birimler, programlarla genel kamuya açık ve yıl boyunca ve uluslararası çerçevede programlar-sergiler-yayınlar-gösteriler gerçekleştirmek;

Gerek kütüphane ve gerekse müze ve ilişkili tüm kaynak-kitap, doküman-belge ve sergilerin de on-line olarak web ortamında, dijital kütüphane ve müze boyutunu da

paralel olarak dünya kamuoyuna, TLM'nin hizmet alanını ve sunacağı kaynak ve programları da böylece sadece New York ve çevresine değil, tüm Amerika ve dünya çapında ulaştırılabilir kılmak ve sunmak;

TLM Dijital kütüphane ve müze boyutuna, aynı zamanda "interaktif" bir program da geliştirilerek, özellikle öğrenciler-gençler, gazeteciler, akademisyen ve genel olarak araştırmacılar ve konunun meraklılarına dünya çapında; interaktif boyutuyla TLM ile iletişimi kurumsal olarak geliştirilmesi ve sürekliliği de sağlanmak;

"İnteraktif" yapı, TLM'nin hem fiziki bina-programları hem de on-line yapısının temel "uygulama iskeletlerinden" biri olması;

Bu özelliği itibariyle TLM; New York merkezli hedeflenmekle birlikte; aynı zamanda yeryüzünde beşbin yılı aşan Türk kültürleri ve uygarlıklarını kapsayan ilk fiziki olduğu kadar ilk dijital ve interaktif bir kütüphane ve müze olması öngörülmekte ve hedeflenmektedir.

4. VİZYON:

TLM'nin bilfiil hayata geçmesiyle birlikte, yeryüzündeki 5000 yılı (belki onbin belki de onbeşyılı) aşkın Türk uygarlıkları, kültürü, değerleri ve zenginlikleri ile Mustafa Kemal Atatürk'ün kurmuş olduğu Türkiye Cumhuriyeti ve liderinin; insanlık tarihine armağan ettiği değerleri-katkıları kitaptan-belgeye-sanat eserlerinden - folklorik sanatlara-müzikten dijital kütüphane ve dinamik kültürel-sosyal bir ortam olarak Amerika'ya, dünyaya ve tüm insanlığa kazandırmaktır. Aynı zamanda, insanlık kültürü ve değerleri mozağına kalıcı ve eklektik bir yapıyla sürekli gelişen ve zenginleşecek bir kurum, multi-platform, içerik ve fonksiyonda armağan etmek. TLM'nin ön-line boyutunda olduğu gibi, ilerleyen yıllarda New York ve Amerika dışında da kurumsal ve fiziki binalarla veya şubeleriyle faaliyet - etkinlik kapsamı ve coğrafyasını genişletmek.

5. MİSYON VE AMAÇLAR:

TKMsi, Amerika'daki Türk toplumunun varlığının sağlam temeller, kaynaklar ve bilgiler üzerinde sürdürülmesini sağlamada ve kültür bilincinin oluşturulmasında etkin ve aktif bir görev almayı hedeflemektedir.

Amerika'ya küçük yaşta gelmiş olan, Amerika'da doğup büyüyen ilk ve ikinci kuşak Türk-Amerikalıların öğrenimleri sürecince ve akademik yönelimlerinde, Türk kültür ve Tarihi ve Türkiye üzerinde araştırmalarında, teşvik edici ulaşılabilir bir rol oynayacaktır.

Aynı zamanda Türk olmayan, Amerikan ve Amerika'da yaşayan diğer tüm topluluklardan da öğrenci ve gençler ve akademisyenlerin de araştırma konularında Anadolu Uygarlıkları, Türk ve Osmanlı Tarihi ile Modern Türkiye Cumhuriyeti'ne yönelmelerini ilkokullardan - orta - lise ve üniversitelerle işbirliği, ortak programlarla teşvik edilmesi amaçlanmaktadır.

TKM'nin Kütüphanesinde sunulacak tüm kaynaklar ile müzesinde yer alacak sürekli ve

geçici sergilerin de, elektronik ortamda Amerika genel kapsamında ve dünya çapında da ulaşılır kılınması ve çeşitli interaktif programlarla da desteklenerek; **Türk Kütüphanesi ve Müzesi**, aynı zamanda "**Sanal Türk Kütüphanesi ve Müzesi**" olarak da, 2015 yılındaki resmi açılışa paralel aynı zamanda küresel olarak tüm ilgisinin hizmetine sunulması öngörülmektedir.

Türkiik ülkeleriyle işbirliğiyle ülke/ler bazında kütüphane ve müzede özel ve sürekli bölümler açmak ve/veya yıllık bu ülkelerden biri veya bir kaçıyla benzerlikler/farklılıklar ve farklı dönemler çerçevesinde yıllık programlar yapmak.

TKM'ün Media bölümünde dijital-audio roman, film, belgesel, DVD benzeri multi – medya bölümleriyle Türkçe ve İngilizce, sürekli geliştirilmeye açık dinamik bir bölüm ve gösteri salonu yer alması.

Arkeoloji, çeşitli dönemlerde bölgesel/coğrafi yaşam biçimleri-yaşama kültürü benzeri özel bölümler ve ilişkili programlar yapmak.

Diğer Türkiik ülkeler ve Türk kökenli olmayan ülkelerle işbirlikleri çerçevesinde, kültürel ortak noktalarda kitap, görsel sanatlar da sergiler açmak, konferanslar-sempozyumlar düzenlemek, özel belgesel-film gösterileri sunmak, kitap-yazar tanıtım söyleşileri ve paneller gerçekleştirmek.

6. FAALİYET ALANLARI-PROJELER-SERGİLER:

2015 senesi, Osmanlı deniz ve kara kuvvetlerinin Çanakkale zaferlerinin ve Anafartalar kahramanı Mustafa Kemal Paşa'nın dünya tarihine çıkmasının 100ncü yıldönümü olacak. Birinci Cihan harbinde hatırlanması gereken başka acı olaylarda oldu. Müzeler, belki birkaç'nin dışında, her ülkedeki halkın bilgilendirilmesi, aydınlanması ve insanlık tarihini daha iyi anlaması ve kavraması için en güvenilir kurumlar olarak bilinir. Kütüphaneler, tüm milletlerin yüzyıllar boyunca birikmiş bilgeliğiyle bilgi ve anlayışın yayılmasını sağlamaktadır. Dünyadaki ilk kütüphane Ortadoğu'da kurulmuştur. Dünyada herkes tarafından kullanılan binlerce kütüphane vardır. Kütüphane ve müzelerin yaygın olduğu, yaygın ve etkin kullanıldığı şehir ve ülkeler, aynı zamanda gelişmişlik ölçeğinde de, yeryüzünde en yukarılarda bulunan ülkeler olduğu da bir gerçektir. Diğer kültürleri "benzerlikler-farklılıklar" çerçevesinde tanıma-anlama ve kavramaya bağlı sempati ile önyargıların azalmasına da katkıda bulunan yegane kuruluşlardır.

Bunun sonucu olarak hem kütüphaneler hem de müzeler ilgi, güven ve saygı uyandırmakta, insanların tavırlarını etkilemekte ve doğrudan katılımı teşvik etmektedir.

1000 yıla yakın bir sürece yayılan ve 1990'lerin başına kadar dönemde Ermeni ve Türklerin aynı topraklar ve idareler altında inişli çıkışlı dönemlere birlikte, çoğunlukla uyum-barış içinde yaşandığına ve her iki toplumun birbirine etkilerini inceleyen kütüphanede ve müzede sürekli bir sergi bölümü açmak.

Edward Taschi, Edward Taschi'nin Annesi ve benzer çizgideki Türkiye'den göç etmiş Türk kökenli Ermenilerin hikayeleri-yaşamları-yaşamlarından kesitler-fotoğraflar-belgelerin sergileneceği sürekli bir bölüm açmak.

Bu nitelikte araştırma, kitap, belgesel, kısa film, akedemik, profesyonel-media, edebiyat (roman-öykü)/şiir, fotoğraf, performans benzeri teşvik edici projeler-yayınlar-kamuya açık yarışmaları açmak-sunmak, sergilemek ve yayınlamak..

İspanya'dan gelen Musevilerin 500 yıla yakın Osmanlı idareleri altında yaşadıkları döneme ait sürekli bir sergi ve kütüphane bölümü açmak.

Anadolu Uygarlıklarının kütüphane ve müzede sürekli bir bölüm ve sergilerle sunulması ve Anadolu Uygarlıkları sergisinin Metropolitan Müzesi'yle işbirliğiyle iki müzede paralel iki sergi olarak sergilenmesi.

10000 yıllık Anadolu Kadının öyküsünü anlatan sürekli yada büyük geçici ve Amerika çapında turne amaçlı bir serginin gerçekleştirmek.

1000 yıllık TURKS Sergisi kapsamında sürekli ve aynı zamanda gezici sergiler sunmak.

Geleneksel Türk Sanatları ve Osmanlı dönemine ait sürekli bir sergi ve kütüphanede zengin kaynakları sunmak.

Anadolu topraklarının, Osmanlı İmparatorluğu ve Türkiye Cumhuriyeti'nin etnik, kültürel ve din çeşitliliğini en geniş ve tespit edilebilen bir tarihsel perspektivden sunmak.

Modern Türkiye Cumhuriyeti'nin özellikle ilk 50 yılını edebiyat, sanat, eğitim, sosyal, politik, kültürel, müzik, film, belgesel, edebiyat benzeri tüm alanlarda mercekten geçirip sürekli ve geçici sergiler, programlar ile kütüphanede ve müzede önemli bir bölümün de; ilk 50 yıl olduğu kadar içinde yaşanan zaman dilimi de dahil olmak üzere, Türkiye Cumhuriyeti dönemine ithaf etmek.

Yukarda bahsedilen çalışmaların, halen Amerika'da faaliyet göstermekte olan tüm Türk-Amerikan/Amerikan-Türk ve Türki-Amerikan dernekleriyle olduğu kadar hem Amerika hem de Türkiye kapsamında; diğer benzer Türk olmayan kurum, dernek, vakıf ve üniversiteler ile uzman ve akademisyenlerle de işbirliğiyle yapılması öngörülmektedir.

TÜRK KÜTÜPHANE VE MÜZESİ - DOSTLUK VE BARIŞ İÇİN - TKM ***Kurumsallaşma metni çalışma ekibi-yazarları:***

Yüksel OKTAY

Bircan ÜNVER

İsa ALEMDAĞ

Tarih: 21 Mayıs 2011

İletişim: Yüksel OKTAY - **E-mail:** info@turkishlibrary.us veya yoktay@turkishlibrary.us - **Web sitesi:** <http://www.turkishlibrary.us>